

2. Горбачова К.М. Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні в контексті забезпечення виконання міжнародних зобов'язань / Горбачова К.М., Нежевело В.В., Хайхан І.Р/ Юридичний науковий електронний журнал. № 3/2020. С.88-91

3. Івачевська Т. В. Держана політика в сфері інтелектуальної власності в Україні / Т. В. Івачевська. Економіка та держава. 2011. № 9. С. 134-137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2011_9_40.

4. Про державну систему правової охорони інтелектуальної власності URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=c372ede1-5614-4e2b-8459-3a13749a618b&tag=ProDerzhavnuSistemuPravovoiOkhoroniIntelektualnoiVlasnosti>

5. Галупова Л.І. Альтернативні способи врегулювання конфліктів у сфері права інтелектуальної власності: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Галупова Лариса Ігорівна. Одеса, 2021. 207с.

*Мацука В.М., доцент, к.е.н., доцент кафедри менеджменту
Маріупольський державний університет
м. Маріуполь*

КОМПЛЕКСНА МОДЕЛЬ ДІАГНОСТИКИ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ ТА ЇЇ РЕГІОНІВ

Туристичний потенціал є основою для формування туристичного продукту та його просування на ринку. Туристичним потенціалом можна вважати все, що уявляє туристичний інтерес, тобто має привабливість для туристів. На підставі різних класифікацій туристичного потенціалу, можна виділити такі його групи: природно-кліматичний, історико-культурний та соціально-економічний потенціал.

Потенціал розвитку туристичної галузі в регіоні – це не просто сукупність передумов розвитку туризму, а й ресурси та умови, призначені для більш ефективного використання ресурсних можливостей регіону в організації туристичної діяльності, що сприяють його соціально-економічному розвитку.

Для грамотного та ефективного управління ресурсним потенціалом регіону необхідні: кількісна оцінка ресурсів, оцінка структури потенціалу та можливостей

його використання, систематичний облік стану туристичних ресурсів та визначення їх внеску в розвиток сфери туризму.

Різноманітність методів оцінки туристичного потенціалу обумовлена різною природою потенціалу і можливістю використання для організації різних видів туризму. При оцінці туристичного потенціалу регіону необхідно враховувати цілу низку параметрів, а саме: унікальність наявних об'єктів, відмінності в доступності об'єктів, щільність територіального розміщення об'єктів, їх різноманітність та комплексність, безпечний для огляду стан об'єктів тощо.

Зазначимо специфічні особливості сфери туризму, які впливають на формування методики комплексної оцінки потенціалу: багатофункціональність (туризм виконує одночасно економічні, соціальні, політичні та інші функції); особлива технологія виробництва туристичного продукту та його споживання; невловимість туристичних послуг, які не можна накопичувати та зберігати; туризму властива специфіка «невидимого» експорту (на відміну від інших галузей господарства, продукція яких транспортується до споживача, туризм викликає міграцію людей до місць зосередження туристичних ресурсів, споживання яких відбувається у певному місці); мультиплікативність (вплив туристичної галузі на розвиток суміжних галузей); залучення до діяльності специфічних ресурсів; наявність спеціальної інфраструктури (комплекс споруд, інженерних та комунікаційних мереж а також підприємств, що забезпечують безперешкодний доступ туристів до туристичних ресурсів); суб'єктивність якості туристичних послуг; гуманітарне значення туризму тощо [1, с.260].

Основними параметрами для оцінки туристичного потенціалу регіону є:

– оцінка природних умов для розвитку різних видів туризму (включає в себе виділення об'єктів оцінки – природних комплексів, їх компонентів та властивостей; виділення суб'єктів, з позиції яких ведеться оцінка; формулювання критеріїв оцінки; розробка оціночних параметрів;

– оцінка історико-культурного туристичного потенціалу (виділення компонентів історико-культурного потенціалу: музеї різного статусу; об'єкти паломницького туризму; об'єкти історичної спадщини; природні об'єкти та об'єкти

пов'язані з ландшафтом; вибір критеріїв оцінки: значимість об'єкта; пізнаваність об'єкта; ступінь стійкості; ступінь безпеки, коефіцієнт функціонального розмаїття тощо);

– оцінка туристичної інфраструктури (виділення ключових об'єктів інфраструктури: підприємства розміщення та харчування; транспорт; підприємства дозвілля та розваги; підприємства, що займаються продажем комплексного туристичного продукту; підприємства, що займаються продажем сувенірної продукції; вибір критеріїв оцінки: кількість місць, клас обслуговування; вартість послуг; транспортна доступність) [2, с.11].

Для створення універсальної моделі крім визначення показників та критеріїв оцінки туристичного потенціалу регіону необхідна ресурсна база об'єктів, що представляє інтерес з погляду розвитку різних видів туризму в цьому регіоні. Тому основою для оцінки туристичного потенціалу регіону є база даних туристичних ресурсів та туристичної інфраструктури регіону. На основі моделювання, виявляються існуючі проблеми та обмеження, розробляються заходи збереження і розвитку туристичного потенціалу (рис. 1.).

Рис. 1. Модель комплексної оцінки туристичного потенціалу країни та її регіонів
Джерело: [3, с. 33, с.86; 4, с.47].

Критерії оцінки ресурсів регіону для розвитку туристичної галузі наведено у таблиці 1.

Розробка комплексної моделі діагностики туристичного потенціалу країни та її регіонів є важливим елементом управління розвитком туризму.

Таблиця 1.

Критерії оцінки туристичного потенціалу регіону

Група ресурсів (параметри оцінки)	Критерії оцінки
1. Природно-кліматичні ресурси:	екологічність; комфортність природно-кліматичних умов; естетичність; контрастність (пейзажне різноманіття); аттрактивність; природні території, що особливо охороняються, регіонального або місцевого значення; значимість (наявність пам'яток природи міжнародного, регіонального та місцевого значення); ємність природних ресурсів; освоєність туристами; туристичне навантаження на природні комплекси.
2. Історико-культурні ресурси:	історична та культурна цінність; насиченість об'єктами; естетичність; аттрактивність; безпека; значимість об'єктів (міжнародне, регіональне, місцеве значення); технологічність освоєння; ємність культурних ресурсів; освоєність туристами; туристичне навантаження на культурні комплекси.
3. Соціально-економічні ресурси:	транспортна доступність; комфортність та достатність засобів розміщення; достатність та різноманітність підприємств харчування; достатність розважально-видовищних підприємств; комфортність та місткість санаторно-курортних підприємств; інформаційна доступність; забезпеченість кадрами; забезпеченість матеріально-технічної бази; інвестиційна привабливість; доступність фінансових ресурсів; різноманітність туристичного продукту; готовність населення споживати місцевий туристичний продукт; нормативно-правове регулювання розвитку сфери туризму; адміністративне регулювання розвитку сфери туризму.

Джерело: [1, с.263].

Модель комплексної оцінки дозволяє визначити вплив максимальної кількості ресурсів території на розвиток туристичної галузі в регіоні, розширити набір параметрів та критеріїв оцінки окремих груп ресурсів, врахувати цінність

ресурсів для споживачів та організаторів туристичної діяльності.

Діагностика туристичного потенціалу у розрізі регіонів дозволяє підвищити точність та результативність управлінських рішень у сфері територіального планування та розвитку сфери туризму, виявляти «точки зростання» соціально-економічного розвитку регіону. Результати комплексної оцінки ресурсів території у розвиток сфери туризму можна використовувати під час створення регіональної стратегії розвитку туристичного потенціалу.

Отже, розробка моделі комплексної оцінки туристичного потенціалу спрямована на вирішення проблеми формування позитивного іміджу країни та її регіонів.

Список використаних джерел:

1. Ушакова Е.О. Особенности оценки ресурсов территории для развития туристской отрасли. Вестник КемГУ. 2015. №2-7 (62). С. 259-264. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-otsenki-resursov-territorii-dlya-razvitiya-turistskoy-otrasli> (дата обращения: 10.11.2021).

2. Котлярова О.В., Бай Т.В. Разработка универсальной модели оценки туристского потенциала территорий в образовательном процессе. Вестник ЮУрГУ. Серия «Образование, здравоохранение, физическая культура». 2015. Т. 15. № 1. С. 9-13. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/razrabotka-universalnoy-modeli-otsenki-turistskogo-potentsiala-territoriy-v-obrazovatelnom-protsesse> (дата обращения: 10.11.2021).

3. Формування і реалізація стратегії розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія/ О.В. Булатова, Я.А. Дубенюк, В.М. Мацука, К.О. Соколова та ін.; під ред. О.В. Булатової. Маріуполь: Маріупольський державний університет, 2013. 201 с. URL: <http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2905/1/formuvannia%20i%20realizatsiia%20strategii%20rozvytku.pdf> (дата звернення: 10.11.2021).

4. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія/ за заг. ред. В.Г. Герасименко. Одеса: ОНЕУ, 2016. 262 с.